

KLGF-bladet

nr 62

Medlemsblad för Kalmar läns Genealogiska Förening

Årgång 16,
Februari 2007

Adress: Per Carlzon, Storgatan 50, 361 33 EMMABODA

Hemsida på internet: <http://www.klgf.com>

ISSN 1653-087X

Apropå diskussion om barn födda utom äktenskapet

Vid en genealogikurs 2005 på Högalid uppstod en viss debatt kring hur pålitliga faderskapsuppgifter i födelseböcker kan vara beträffande barn födda utom äktenskapet.

Kerstin Jonmyren har funderat vidare på denna fråga och redovisar nu en del fall där man kan fråga sig hur man ska göra. Ska man berätta sanningen för den som kommer in på fel spår i sin forskning, eller ska man tåga om det som man vet?

sidan 6

Udda tecken

Hur skriver man egentligen ett tyskt y på datorn, eller ett norskt Ø, eller Æ.

Arne Gilje har skrivit en kort förklaring till hur du gör.

sidan 9

Vårprogrammet 2007

med särskild inbjudan till vårträff och årsmöte

sidan 4 och bilagor

Projektet "Sätt adress på numren utom staden"

Anmäl ditt intresse redan idag!

sidan 5

Efterlysningen

sidan 11

För en gångs skull så har vi en annons i bladet, men det är från en närstående verksamhet

Minnen från Malmen

Ingemar Nilsson återkommer med sina barndomsminnen från ett svunnet Malmen i Kalmar

sidan 10

SVAR-projektet i Kallinge

Forska lätt, billigt och bra

sidan 12

Redaktionskommittén för medlemsbladet är: Jan Jutefors, Alva Lilja, Gösta Alexandersson
Artiklar, frågor och efterlysningar skickas till: KLGF, Ryssbyvägen 15, 380 30 Rockneby

Medlemsavgift 2007: 120:-; familjemedlem: 30:-. Postgironr 436 19 72-5.

God fortsättning på det nya året. Medan man avnjuter julbordets läckerheter kanske man också ägnar en tanke på varifrån dessa härstammar. Att den svenska julen är ett hopplock från många länder är väl knappast en nyhet och att julen som vi firar idag skiljer sig från den som våra förfäder firade. Man behöver inte gå så långt tillbaka för att upptäcka olikheter.

Traditionerna förändras. Det är inget konstigt med det. Så har det alltid varit. Det som är intressant är att vissa traditioner har en starkare benägenhet att överleva i både tid och rum. Den för många på julbordet livsnödvändiga lutfisken har fascinerat mig. Det är egentligen inte lutfisken i sig utan snarare den kulinariska traditionen

med belagt ursprung tillbaka till 1500-talet. Att svenskarna äter lutfisk som julmat, är ett minne från de fastor som under den katolska tiden föregick de stora helgerna. Vid dessa tillfällen var just torrfisk vanlig och tillåten föda. På sina håll i södra och västra Sverige avnjuts lutfisk även till påsk. Lutfisken överlevde inte bara protestantismens intåg utan även emigrationen.

Vid julas fick jag ett email från en amerikansk släkting, Diane Freeberg, som bor utanför Seattle. Hon berättade om hur de firar jul och nämnde i förbigående att de brukar äta lutfisk. Det hela blir om något än mer fascinerande om man tänker att Diane är fjärde generationen i USA.

Hennes farfars föräldrar kom till USA 1894. Seattle har varit och är delvis

fortfarande en stad med stark svensk anknytning, men det är vad jag vet den enda jultraditionen från Sverige som har överlevt hos familjen Freeberg.

Varför just lutfisken överlevde, medan de andra försvann, är en gåta. Dianes kusin (en annan släkting till mig) Jaime Cornutt och hennes man Norm berättade emellertid att de svenska traditionerna kring Lucia har bibehållits bland svenskättlingarna i Seattle och man firade även Julfest. Vid båda dessa tillställningar sjöng man svenska sånger.

Per

Innehållet i detta nummer:

Vårprogrammet	sid 4
Vårens föreläsningar på Kalmar läns Museum	sid 5
Apropå diskussion om barn födda utom äktenskapet ..... Kerstin Jonmyren	sid 6
Minnen från Malmen ..... Ingemar Nilsson	sid 10
Efterlysning	sid 11

Kalmar Läns Genealogiska Förening

Postadress: c/o Per Carlzon, Storgatan 50, 361 33 EMMABODA
E-post: klgf2001@hotmail.com

Styrelse:

Ordförande:

Per Carlzon, Storgatan 50, 361 33 EMMABODA Tfn: 0471- 123 36
E-post: percarlzon@globalnet.net

Vice ordförande:

Gullan Olsson, Magistratsgatan 12 B, 392 35 KALMAR Tfn: 0480-177 07
E-post: gullan.olsson@netatonce.net

Sekreterare:

Gösta Alexandersson, Korvmakaregränd 6, 393 64 KALMAR Tfn: 0480- 47 42 42
E-post: alexandersson.gosta@tele2.se

Kassaförvaltare:

Margareta Ågren, Torsgatan 78, 387 34 BORGHOLM Tfn: 0485- 772 02
E-post: yuf746z@tinet.se

Ledamöter:

Alva Carlsson, Sveagatan 22, 361 31 EMMABODA Tfn: 0471- 124 96
E-post: alva.carlsson@swipnet.se

Anders Elofsson, Sporsjö 2143, 380 31 LÄCKEBY Tfn: 0480-607 07
E-post: anders@elofsson.ws

Conny Gustavsson, Tors gränd 3, 385 32 TORSÅS Tfn: 0486- 108 30
E-post: conny.gu@telia.com

Jan Jutefors, Ryssbyvägen 15, 380 30 ROCKNEBY Tfn: 0480- 665 65
E-post: jan.jutefors@telia.com

Alva Lilja, Björkenäsvägen 41, 393 59 KALMAR Tfn: 0480- 47 23 12
E-post: alva.lilja@swipnet.se

Suppleanter:

Birgitta Berkemar, Törevägen 13, 393 64 KALMAR Tfn: 0480- 47 34 86
E-post: birgitta.berkemar@gmail.com

Christer Bäckström, Ludvigsgatan 8, 382 42 NYBRO
E-post: chba@home.se

Siv Mattson, Tre vänners väg 53, 393 59 KALMAR Tfn: 0480- 181 52
E-post: sinima@telia.com

Nils Eriksson, Spårvägen 8, 385 50 SÖDERÅKRA Tfn: 0486- 216 08
E-post: majjron.nils@telia.com

Biblioteksansvarig:

Anders Elofsson

Redaktionskommitté för KLGf-bladet:

Alva Lilja, Gösta Alexandersson, Jan Jutefors

KLGf-bladet

Medlemsblad för
Kalmar läns Genealogiska Förening

ISSN 1653-087X

Upplaga: 600 ex

Ansvarig utgivare:

Per Carlzon

Organisationsnummer:

83 24 01 - 2981

Redaktör och layout:

Jan Jutefors

Manus skickas till:

Jan Jutefors
Ryssbyvägen 15
380 30 ROCKNEBY
jan.jutefors@telia.com

Redaktören förbehåller sig rätten
att redigera innehållet.

**Citat ur KLGf-bladet får göras,
om källan anges. För hela artiklar
hänvisas till författaren.**

Författarna är själva ansvariga för
innehållet i artiklarna.

Medlemsavgift 2007:

120:-, Familjemedlem: 30:-

PlusGiro: 436 19 72-5 KLGf

Adressändring:

KLGf c/o Jan Jutefors
Ryssbyvägen 15,
380 30 ROCKNEBY
E-post: jan.jutefors@telia.com

Vårprogrammet 2007

Släktforskningens dag

Lördagen den 17 mars

Vi kommer att ha aktiviteter på så gott som samtliga bibliotek inom vårt område.

Håll utkik efter annons i dagspressen.

Årsmötet

Plats: Ölands Folkhögskola, Ölands-Skogsby

Dag: Fredag 23 mars

Tid: kl. 18.00

- Sedvanliga årsmötesförhandlingar
- Rolf Jansson, Lantmäteriet - Kartor i släktforskningen
- Kaffe

Se även separat inbjudan!

Äldreveckan

**på biblioteket i Kalmar
23 - 29/4**

Vi kommer att medverka under denna vecka med flera programpunkter. Se vidare bibliotekets programblad.

KLGF-enkäten

Bara ett fåtal medlemmar har hitintills hörsammat vår vädjan om synpunkter och önskemål om vår verksamhet, i novembernumret av KLGf-bladet.

Ta tillfället i akt att skriva av dej!

Vi kommer att presentera en sammanställning av inkomna enkätsvar i nästa tidningsutgåva.

Redaktionskommittén

Vårträffen

Plats: Högalids folkhögskola, Smedby

Dag: Lördag 31 mars

Tid: Samling och reg. kl. 08.45

Program:

- Från det fjärran Finland till Möre
- Öland i gången tid
- Att släktforska med hjälp av tidningar
- Östra Blekinge läns järnväg

Anmälan: Senast 17 Mars

Se även separat inbjudan!

Öland - Tyskland- dag

på Hembygdsgården i Tornlunden, Runsten.

Massor av människor har arbetsvandrat mellan Tyskland och Öland.

Exakt datum är inte fastställt ännu, men en helg i **augusti**.

Vi återkommer i nästa nummer med fullständig information.

Vi besöker gärna föreningar och sammanslutningar av olika slag och berättar om vår verksamhet och om släktforskning i allmänhet.

Om du som läser detta vill att vi ska komma till din förening så kontakta någon av styrelsens medlemmar.

Släktforskarhjälpen

Biblioteket i Kalmar

Måndag 5 febr 17-20

Måndag 12 febr 13-15

Måndag 19 febr 17-20

Måndag 5 mars 17-20

Måndag 12 mars 13-15

Måndag 19 mars 17-20

Måndag 2 april 17-20

Måndag 16 april 13-15

Måndag 23 april 17-20

Biblioteket i Nybro

Torsdag 22 febr 17-19

Torsdag 22 mars 17-19

Torsdag 19 april 17-19

Biblioteket i Emmaboda

Tisdag 6 febr 17.30-19

Tisdag 6 mars 17.30-19

Tisdag 3 april 17.30-19

Biblioteket i Torsås

Onsdag 14 febr 17-19

Onsdag 14 mars 17-19

Onsdag 11 april 17-19

Biblioteket i Borgholm

Lördag 24 mars 11-13

Biblioteket i Mörbylånga

Lördag 3 febr 11-13

Lördag 14 april 11-13

Biblioteket i Färjestaden

Lördag 3 mars 11-13

Du hittar givetvis vårt fullständiga program på vår hemsida <http://www.klgf.com>

Du hittar även våra aktiviteter på Sveriges Släktforskarförbunds hemsida

<http://www.genealogi.se>, klicka på **Kalendarium** i vänsterspalten.

Vårens föreläsningar på Länsmuseum i Kalmar

Söndag 4 februari kl 14.00

Kalmar i krig och fred – före år 1676

Fil. lic. Peter Danielsson berättar.
I samarbete med Kalmar stads hembygdsförening.

Söndag 11 februari kl 14.00

Skottes bilder med Örjans ögon

Byggnadsantikvarie Örjan Molander berättar och visar bilder om miljöer vi glömt - miljöer vi minns.

Söndag 18 februari kl 14.00

Där vi dansat-cheek to cheek

Om dansställen, festplatser och krogar i Kalmartrakten.

Ett musikprogram med Kenneth "Flanören" Ottosson, Thomas Hertzman och Anna Kellander Brewitz.

Dansavgift 50 öre!

Söndag 25 febr kl 14.00

Det hände sig vid den tiden.

Frågor och kanske svar om historia, händelser och annat.

Idag om perioderna 1200-1500-talen samt efterkrigstiden, efter 1945.

Mejla eller ring gärna in dina frågor i förväg till: Bengt Eklund

Telefon: 0480 - 45 13 10 eller

bengt.eklund@kalmarlansmuseum.se

Söndag 4 mars kl 14.00

Carl von Linné som rusthållare - ett födgeni

Fil lic Peter Danielsson berättar.

Söndag 18 mars kl 14.00

Äventyret fortsätter – Kronan

Med marinarkeolog Lars Einarsson.

Söndag 25 mars kl 14.00

Havsnomader - Urak Lawoi

Lotta Granbom berättar om tsunamins okända offer.

Söndag 1 april kl 14.00

Anne Frank och jag

Vernissage på utställning om Anne Frank. Invigning av Laila Ly, Karlslunda byalag, Påryd. Trio Sabah spelar balkanmusik. Föredrag av Finn Norgren, generalsekreterare Radiohjälpen.

Söndag 15 april kl 14.00

Det hände sig vid den tiden.

Frågor och kanske svar om historia, händelser och annat.

Idag om 1600-talet och Sverige under de två världskrigen.

Mejla eller ring gärna in dina frågor i förväg till: Bengt Eklund

Telefon: 0480 - 45 13 10 eller

bengt.eklund@kalmarlansmuseum.se

Söndag 22 april kl 14.00

De otrogna

Om den arabiska erövringen av Jerusalem 638 e Kr.

Professor Dick Harrison berättar om konflikten mellan islam och kristendom.

Söndag 29 april kl 14.00

Handelsmän och handelshus

Fil lic Eva-Lena Holmgren berättar om de som byggde den nya staden på Kvarnholmen – Kalmar under 1600-talet.

Sätt adress på numren utom staden

Det finns funderingar om att sätta igång med ett projekt för att sätta adresser på numren "utom staden" i Kalmar.

Som det är nu så har man inte en blekaste aning om var människorna har bott. Det enda man vet att de lägsta numren börjar vid Malmen och att de sedan går över Norrgård, gamla stan och sedan söderut längs södra

vägen ut till Stolpen och Svaneberg.

Vill du vara med att försöka hitta alla adresser?

Vi behöver hur många som helst som jobbar med det. Du måste inte bo i Kalmar, utan du kan befinna dig var som helst i landet och kolla adresser genom att gå igenom husförhörlängderna och hålla utkik efter kvarternamn och nummer. När man väl har hittat dem, så är det enkelt att göra aktuella adresser till varje fastighet.

Anmäl ditt intresse till redaktören!

Vi behöver som sagt hur många som helst som jobbar med detta!

Vi utlovar inga saftiga bonusar för dig som anmäler ditt intresse, men vi utlovar ett intressant arbete och tillfredsställelsen när det blir färdigt. Hur många gånger har vi inte undrat och svurit lite för att det har varit svårt att hitta folket.

När det gäller inom staden och Ängö, så finns det ju två utmärkta handledningar till hjälp. De finns på biblioteket i Kalmar och du kan också köpa dem till ett mycket billigt pris.

Vänta inte, anmäl dig idag!

Apropå diskussion om barn födda utom äktenskapet

av Kerstin Jonmyren

Vid en genealogikurs 2005 på Högalid uppstod en viss debatt kring hur pålitliga faderskapsuppgifter i födelseböcker kan vara beträffande barn födda utom äktenskapet. Efter kursen funderade jag vidare på frågan. Jag kom då att påminna mig en del fall som jag har råkat på genom åren, fall som kanske kan vara av intresse i sammanhanget, och gärna starta en diskussion i vår tidning.

Fall 1

1917 fick Sverige en ny barnavårdslag, som bland annat stadgade att ett adopterat barn lagligen helt och hållet likställdes med ett biologiskt barn. Tidigare ärvde endast biologiska barn.

En av mina släktingar, här kallad Ruth, föddes 1908 i en av vårt lands större städer. Hennes föräldrar gifte sig aldrig och efter något år lämnade hennes far familjen. Eftersom föräldrarna inte var gifta blev faderns namn aldrig inskrivet i födelseboken. Några år senare träffade Ruths mor en annan man och planerade att gifta sig med honom.

Som jag hörde det berättas ställde den blivande hustrun kravet på sin blivande make att Ruth, hennes dotter från det tidigare förhållandet, helt och hållet skulle komma att räknas som ett barn inom deras kommande äktenskap. Någon adoptionslag fanns då ännu inte, den kom först 1917.

Paret fann en lösning på hur detta skulle arrangeras. 1914 sammanställdes ett dokument där den blivande maken försäkrade att han var barnets biologiske far och att barnet därför skulle ha fulla rättigheter i

alla sammanhang, inklusive full arvsrätt efter honom. Dokumentet var bevitnat av nära släktingar till den blivande hustrun. De undertecknade alltså ett dokument som de var fullt medvetna om innehöll en felaktig utsaga.

När jag fick höra talas om detta av hennes barn kollade jag i den aktuella kyrkboken och fann direkt "faderskaps erkännandet". Det var inlagt som en särskild bilaga på den sida där barnet föddes var införd. Tilläggas kan att paret ifråga inte fick några barn inom äktenskapet, och att Ruth långt senare fick ärva hela kvarlåtenskapen efter den man som skriftligen hade tagit på sig faderskapet, men ändå inte var hennes biologiske far.

Ruth var medveten om sin rätta börd, och hade också vid något tillfälle senare i livet träffat sin biologiske far.

Det jag nog finner bäst med detta annorlunda fall är att hon vidarebefordrade sanningen till sina barn. Men om hon inte hade fått veta sanningen eller inte berättat den vidare, hade naturligtvis en eventuell släktforskande ättling i framtiden fallit direkt i fällan och verkligen trott på det erkända faderskapet, så gediget som det verkade.

Fall 2

Jag ledde för en del år sedan en studiecirkel i släktforskning. En man som jag också var lite släkt med deltog i cirkeln. Jag kallar honom Anders här. En kväll vände han sig till mig:

- Nu har jag kollat i födelseboken, och kan du förstå: Mina föräldrar var inte gifta när jag föddes!

- Jaså, kände du inte till det?
- Nej, det har jag aldrig hört. Men det står en anteckning att far senare har erkänt faderskapet.

Jag teg. Jag kunde bara inte vara den som berättade vad som var allmänt känt, att den man han kallade far inte var hans biologiske far. Jag kunde inte riva upp en sextio års mans bild av sin bakgrund.

Det hade gått så till att en ung bonddotter, enda barnet i en gård, en dag på 1930-talet för alla helt överraskande födde ett barn. Givetvis var då en äkta make och barnafader behövlig i huset. En bondson i närområdet, en man i fyrtioårsåldern, alltså betydligt äldre än den unga modern, bodde hemma hos sin äldre bror och arbetade på hans gård. Han såg sin chans och friade direkt till den nyblivna modern, som tackade ja. Hon fick bli gift, han fick bli bonde på egen gård och barnet fick en far, allt ordnade sig till det bästa kunde det tyckas.

Sonen Anders fick uppenbarligen aldrig veta ett ord om sin annorlunda bakgrund. Några fler barn föddes inte i familjen, så hela gården gick till sonen. Den rätte barnafadern bodde också i socknen, och varför han inte höll sig framme och friade när det var aktuellt, framgår inte. Han förblev ogift hela livet.

Jag berättade alltså inte vad jag visste för Anders om hans bakgrund, och det hade tydligen ingen annat heller gjort under hela hans liv, varken släktingar, skolkamrater eller grannar.

Anders är nu avliden. Ibland har jag tankar på att jag borde berätta bakgrunden för hans barn, om jag träffar dem. De kan ju en dag få för

sig att släktforska och därmed direkt hamna i fel spår. Men bör jag göra det?

Fall 3

Jag var ledare för en annan släktforskarcirkel. En av deltagarna kände jag rätt väl sedan tidigare. Jag kunde givetvis inget säga till honom när han med stort allvar gav sig på sin släkt. Av olika anledningar kände jag till en del om den.

En ung bonddotter blev på 1920-talet med barn med en ung dräng i granngården. Drängen försvann direkt till Amerika. När flickans far fick veta om graviditeten ville han lösa dotterns problem. Han gick in till sin ogifte granne, en bonde i medelåldern, och frågade honom rakt på sak om denne ville gifta sig med hans dotter.

Fadern berättade att dottern var gravid och bjöd sin granne en för den tiden stor summa pengar för att allt skulle ordna sig väl, vilket det tydligen också gjorde. Det blev bröllop, och barnet, en dotter föddes någon månad efter vigseln. Eftersom det sedan inte föddes några fler barn inom äktenskapet, ärvde dottern senare sin mors makes gård. Troligen hade ingen berättat sanningen för henne och fullt klart inget för hennes son, näste ägare av gården, som då var i full gång att forska i fel släkt.

Jag, som inte ens var tillfrågad, kunde givetvis inte säga något.

Fall 4

Jag blev en dag hembjuden till en kvinna, som jag här kallar Vera. Hon ville ha lite hjälp av mig som släktforskare.

Hennes bakgrund var lite speciell.

Hon föddes på 1930-talet och hennes mor Alma var då förlovad. Hon hade förlovad sig en tre-fyra månader före Veras födelse och barnet blev därför inskrivet i kyrkboken som trolovningsbarn. Fästmannen var då svårt sjuk, men vad som var uppen-

bart för alla var att han helt enkelt inte kunde vara far till barnet. Han hade kommit in i kvinnans liv redan när hon var med barn.

Den som allmänt ansågs vara Veras biologiske far var den man som hennes mor hade varit tillsammans med ända fram tills den nye mannen, senare fästmannen, kom in i hennes liv.

Åren gick. När Vera var i fyrtioårsåldern dog slutligen den man som hon alltid hade trott varit hennes far, moderns fd fästman, och hon lämnade in sin begäran till dödsboet om att få ut sitt arv. Mannens syskon, som bodde på orten, förklarade direkt att det var helt orimligt, eftersom det var fel far. Det påståendet kom för henne som en total överraskning, hon vände sig till en advokat som begärde utdrag ur födelseboken, och på grundval av vad där stod tilldömde domstolen henne arvet. Mannens syskon ville inte föra målet vidare, och då fanns ännu inte möjligheten med DNA.

Jag kom in i sammanhanget eftersom Vera ville ha hjälp att utforska sina anor.

Vad säger man då? När man är rätt säker på att den som en person vill utforska som sin far inte är det. Den gången sade jag något om att det kanske kunde vara tveksamt att han verkligen var hennes far. Yttrandet ångrar jag, för situationen blev ganska upprörd, eftersom det givetvis var exakt det Vera inte ville höra. Så det var nog ingen bra taktik jag valde där heller?

Fall 5

En fyrabarnsfamilj bodde på 1950-talet i mitt närområde. Familjefadern var arbetslös och familjen behövde försörjas. Det fanns skogsarbete i Norrland, men det var långt borta, och långa resor var dyra. Mannen for iväg och kom inte hem förrän drygt ett år senare.

När han kom hem hade hans hustru just fött ett femte barn, ett barn som mannen givetvis insåg att han

inte var far till. Till sina grannar sa han att det var bäst att hålla ihop familjen, vad som än hade hänt medan han var iväg hemifrån.

Jag vet inte om det blev inskrivet i församlingsboken att familjefadern var iväg i Norrland, men jag betvivlar att han tog ut flyttningsbetyg. Eftersom modern var gift blev givetvis barnet infört som makarnas barn. Det troligaste är att detta familjens femte barn aldrig fick höra något om att hon hade en annorlunda bakgrund än syskonen. Givetvis, fick jag nyligen höra, att just hon hade börjat släktforska. Raka vägen i fel spår!

Fall 6

För länge sedan hade jag en elev som jag här kallar Vilhelm. Hans mamma, här kallad Lena, hade bott några år i Stockholm. Tillfälligt hade hon där träffat en annan man, blivit med barn med honom och så blivit ensamstående mor. Några år senare gifte hon sig med en helt annan man på min ort, Tom, och fick fler barn med honom. Vilhelm växte upp med Tom som sin far, mindes inget annat.

En dag hörde jag Vilhelm och en klasskamrat till honom sitta och prata och att de kom in på att Vilhelm var född i Stockholm. Kamraten som inget visste om orsaken tyckte det var konstigt, eftersom Tom hade bondgård där på orten och alltid hade bott på den. Vilhelm hade ingen kommentar till det, och så lämnade de ämnet.

Senare fick jag höra att Lena aldrig hade berättat sanningen om faderskapet för sin son, att åren hade gått och att bara tanken på att berätta för en allt äldre son hade blivit allt svårare.

Jag har ingen aning om vem som står som far för Vilhelm i födelseboken, men det är som bäddat för stor upprördhet om han skulle kolla. Om han skulle vilja släktforska utan att kolla kommer han också helt fel. Jämför med nästa fall!

Fall 7

För endast ett par månader sedan kontaktade en man mig. Låt oss kalla honom Per-Olof. Han ville ha hjälp av mig som släktforskare, ville väl också få lite stöd.

Han hade växt upp som enda barnet i en medelklassfamilj, och hade ett bra liv med familj och jobb.

Först dog hans mor och senare hans far. En kort tid efter faderns död fick han ett anonymt brev med innehållet: - Du måste få veta sanningen, du är adopterad. En verklig chock för en snart 50 års karl. Han hade absolut ingen aning om detta.

Den som han hade trott var hans biologiska far hade t o m gjort upp en antavla som gåva till sitt första barnbarn för sin och sin hustrus anor fram till barnet!

Jag hjälpte Per-Olof att leta i kyrkböckerna. Det var en trist historia som växte fram, om en ung flicka med svag bakgrund och många syskon. Hon hade haft tjänst på landet och blivit med barn med en man som tillfälligt hade haft jobb på samma gård. Hon flyttade direkt därefter till Stockholm där barnet föddes. Efter endast några månader omhändertogs barnet, Per-Olof, av de sociala myndigheterna på grund av begynnande alkoholmissbruk. Han togs direkt om hand av nya föräldrar som adopterade honom och gav honom de bästa uppväxtförhållanden.

Per-Olof visade nu stor bitterhet mot dem när vi pratade om det.

- Varför berättade de inte, kan du förstå det? upprepade han och försökte hitta svar.

- De ville väl inte tänka på att deras barn inte hade varit deras från början. Kalla det förträngning, var min åsikt.

Jag försökte få honom att försöka förstå dem, att känna likadant för dem som han hade gjort hela tiden ända tills brevet kom. Just då gick det inte, men jag hoppas verkligen att det skall kunna gå med tiden. Båda hans biologiska föräldrar var nu döda, så dem fick han aldrig träffa, och tur var väl det. Båda hade dött unga som tunga

missbrukare.

Givetvis hade det varit oändligt mycket lättare om Per-Olof hade fått med sig vetskapen om adoptionen från början och kunnat vänja sig vid tanken redan som barn.

Fall 8

Jag satt en dag för en hel del år sedan och pratade med en äldre kvinna, Mina, född på 1920-talet. Jag berättade att jag tidigare hade gjort en släktutredning för hennes fosterföräldrar, men tillade:

- Tyvärr är det inte din släkt, men det kan väl vara intressant ändå.

Efter en lång paus kom det:

- Jo, det är min släkt, men jag berättar bara för dig.

- Jag förstår inte, du är ju barn till Ester och Karl, som inte alls hade något med den här gården att göra...

- Det trodde jag också tills den där förbaskade Nora kom och berättade saker för mig.

Mina hade några år gammal kommit som fosterbarn till ett barnlöst lantbrukarpar. Hennes egna föräldrar var fattiga och hade många barn. Sådana arrangemang var inte så ovanliga på den tiden. En dag när Mina var vuxen kom en kvinna Nora och berättade för henne:

I gården fanns två barn, två söner. Den ene, Minas fosterfar, gifte sig och övertog föräldrahemmet, den andre for till Amerika. Han kom dock hem på besök några gånger under årens gång. Vid ett av besöken var Ester piga i gården, bekantskap uppstod och när han, amerikanen, redan var åter i USA upptäckte hon att hon var med barn med honom. Hon anförtrodde sig för sin kamrat Nora.

Strax efter Minas födelse gifte Ester sig med en arbetare i socknen, och fick en rad barn med honom. Mina lämnades sedan som fosterbarn till barnafaderns bror, bonden på gården.

Mina blev väldigt upprörd över Noras berättelse. Hon hade hela tiden trott att moderns make var hennes far. Amerikabrodern hade varit

på besök i gården tillsammans med sin hustru ett par gånger när Mina var barn. Han hade suttit och pratat mycket med henne, och senare skickade han då och då paket till henne. Hon tyckte han var mycket snäll, men trodde att han gjorde det för sin brors skull.

Mina tyckte dock sedan väldigt illa om Nora som hade berättat. Hon fick indirekt skulden för detta som var så upprörande, fel far, som fosterföräldrarna borde ha berättat om.

Jag uppmanade henne att berätta om släktskapen för nästa generation, men det ville hon tyvärr inte. Hon verkade att skämmas över att det på något vis var fel med hennes bakgrund. I kyrkboken stod moderns make som hennes far eftersom paret hade gift sig i samband med barnet Minas födelse.

Fall 9

Flera av er har nog läst i en kvällstidning om den lokale sångförmågan som var helt övertygad om att han var son till en nu avliden, men på sin tid mycket berömd sångare. Mannens nu avlidna mor hade anförtrött sin son detta en dag. Sonen blev så övertygad av moderns "bekännelse" att han t o m hade börjat kallas sig för sångarens efternamn. Kvällstidningen bestod DNA-testet - som tyvärr visade sig utvisa ett negativt resultat. Den kände sångaren var oskyldig till faderskapet.

Detta påminner mycket om en man som jag känner till som nu öppet berättar att en nu avliden "storbonde" var hans far. Bonden var ogift, så ingen kan vittna emot, men det finns mängder av detaljer som bara inte stämmer i detta påstående. Och alla som kände modern vet att hon hade flera pojkvänner vid den aktuella tiden.

I båda fallen kan man misstänka att mödrarna ville försköna en banal sanning lite. Att ha en känd sångare och idol som far till sitt barn kändes säkert så statusfyllt att det

föreföll möjligt att tumma på sanningen för barnet.

I det senare fallet var de aktuella pojkvännerna personer som ingen på något vis såg upp till, men en respekterad man i bygden kändes kanske bra att dra till med. Ingen av mödrarna hade väl tänkt sig att sönerna skulle gå ut mer eller mindre offentligt med dessa faderskapsuppgifter, att den ene oskyldigt skulle få valsa runt i pressen i ett negativt sammanhang, och att den andre intensivt skulle börja släktforska.

Givna slutsatser:

Faderskap till barn födda utom äktenskap är inte självklara ens om det finns ett erkännande eller ett namn i en födelsebok

Öppenhet, ärlighet och raka besked mellan generationerna borde vara en självklarhet, även om besked kan vara svåra att lämna. Ju tidigare besked desto bättre.

Felaktiga faderskapsuppgifter i kyrkböcker kan inte var mer vanliga i mina närområden än i andras. Statistisk sett är de säkert jämnt utspridda.

Den etiska frågan som jag inte har lyckats att lösa:

Skall man berätta det man vet i sådana här för släktforskningen viktiga faderskapsförhållanden och bli "den hatade budbäraren", eller skall man tåga och därmed låta forskare komma in på helt fel spår?

Udda tecken

av Arne Gilje

Hur skriver man tecken, bokstäver och siffror som inte finnes på tangentbordet?

När jag arbetar med datorn förekommer det ofta att jag behöver använda de norsk/danska bokstäverna æ, ø, Ø osv. Hur skrivs dessa tecken med ett svenskt tangentbord?

I ordbehandlingsprogram som baserats på Windows är alla tecken, siffror, bokstäver och specialtecken i ett dokument kopplade till en sifferkod. Sifferkoden bildar en teckenuppsättning. Vissa koder är delar av standardteckenuppsättningarna ASC II och ANSI, medan andra är tillägg till grunduppsättningarna. Nedan visas hur man hittar koderna för de teckensnitt som används i Windows-baserade program, t.ex. Outlook Express, DISGEN 8.

Arbetar du i Word kan du använda kommandot Symboler på Infoga-menyn. T.ex. om du skall skriva den norsk/danska bokstaven ø: Infoga – Symbol – och du kommer till en tabell över de olika tecknen. Markera ø i tabellen. Du kan då välja att infoga detta tecken i texten. Nedtill i tabellen anges också ett kort-kommando som du kan använda. För ø är detta som standard Ctrl+/,o

Du kan också skapa ditt eget kortkommando. T.ex. har jag skapat kortkommandot Ctrl+ö för det norska ø. Motsvarande för det norska æ blir då Ctrl+ä. Egna kortkommandon skapar du från tabellen genom att nedtill klicka på Kortkommando och sedan följa anvisningarna.

Arbetar du med Outlook Express, t.ex. när du skall skriva och skicka e-mail, kan du inte använda Infogakommandot som i Word. Detsamma gäller för DISGEN. Ofta vill du skriva in ett norssklingande namn eller använda norska/danska bokstäver i Grunddata, Biografi, Notiser osv.

Då kan man använda ASCII eller ANSI uppsättningarna.

Exempel: Du skall skriva namnet Øystein Bø, ett vanligt norskt namn. Teckenkoden för Ø är: Alt+Num 0216 (håll Alt nedtryckt samtidigt som du med det numeriska tangentbordet skriver siffrorna 0216). Teckenkoden för ø är: Alt+Num 0248.

Alltså skriver du: /Alt+Num 0216/y/s/t/e/i/n/ /B/Alt+Num 0248/. Prova!

Var hittar man ASCII koderna?

I Windows 95 och 2000 går man in på Start–Program–Tillbehör–Teckenuppsättning. I Windows 98 och XP gäller Start–Program–Tillbehör–Systemverktyg–Teckenuppsättning. I tabellen som då framträder på skärmen hittar du ASCII-koden för respektive tecken nedtill, till höger. T.ex. för tecknet Æ står det Tangenter: ALT+0198, alltså håller du Alt-tangenten nere och skriver 0198 på numeriska tangentbordet.

Jag har själv gjort en lathund för de vanligast förekommande tecknen:

æ = Alt+Num 0230
 Æ = Alt+Num 0198
 ø = Alt+Num 0248
 Ø = Alt+Num 0216
 ü = Alt+Num 0252
 Ü = Alt+Num 0220
 ö = Alt+Num 0246
 Ö = Alt+Num 0214
 ä = Alt+Num 0228
 Ä = Alt+Num 0197
 å = Alt+Num 0229
 Å = Alt+Num 0197

Koderna för de svenska tecknen ö, Ö, ä, Ä, å, Å bör du använda när du skickar e-mail till utlandet och där mottagaren inte har det svenska tangentbordet. Mottagaren kan då få ut tecknen på "svenskt sätt".

God fornøyelse!

Ur DISkutabelt 2/2002.
 Medlemstidning för DIS-Syd.

Minnen från Malmen i Kalmar

av Ingemar Nilsson

Sverige är uppdelat i 690 små rutor.

Här kommer fortsättning på Ingemars berättelser från Malmen, som började i nr 59

Ett roligt minne har jag, det var en tanta som alla tyckte sjöng så vackert (högt i diskanten) som skulle sjunga iförd en hatt med blomsterkulle. En mås tyckte nog lika med mig och sket i blomsterrabatten. Jag kunde inte hjälpa att jag började skratta och fick naturligtvis en ”orre” av Far. Man skall inte skratta åt en olycka, men jag fick ett äpple som tröst av en pensionerad sjöman, Andersson.

Ibland fick Far besök av gesäller som vandrade från mästare till mästare. De skulle få en slant som hjälp på färden eller ett par dagars arbete. De var en blandning av skötsamma, till största delen, och en del mindre skötsamma som gärna tog sig ett glas för mycket. Men berätta historier det kunde dom.

I Kalmar fanns förr några stycken personer som liksom far hade varit i Sydafrika och arbetat. De kunde dra historier som var otroliga. De flesta av dem liksom far hade blivit utsparkade av Boerna och Engelsmännen för att de hjälpt infödingarna mot orättvisor.

Att min far reste till Sydafrika berodde på flera saker, men hade han svår astma och när dimman från Öresund drog in över Skåneslätten så for han väldigt illa. Han hade läst en tidsningsartikel om det torra och bra klimatet i Sydafrika och om en engelsman vid namn Kruger hade blivit botad där nere. Han hade slagit sig på gruvdrift och blev stormrik. Sedan var det lite äventyr som lockade och när det annonserades efter en bokbindare som yrkeslärare till en missionsstation, så sökte han och fick

platsen. Arbetet tyckte han inte kunde vara så svårt, ”kafferpojarna” kunde ju inte vara dummare än andra. Han kom inte överens med missionärerna, för de behandlade folket illa, bryggde vin och blev fulla. En präst fick fylledille och började skjuta vilt omkring sig. Han fick tag i en kalkstensplatta och slog den i huvudet på en ”kafferkäring”, men hon bara skrattade när skivan sprack. Att kafferna tjuvsmakade på vinet var klart, men då blandade prästerna i laxemedel i en kagge vin och så blev provsmakarna avslöjade. Far slutade straxt efter och sade sedan alltid att man skall tro på Gud men inte på präster.

Far åkte till Durban och började på ett tryckeri med bokbinderi. De var inte sena att annonsera att de fått en expert på bokbinderi anställd. Det var lite arbete, tyckte han. En vit man fick inte utföra tungt arbete eller anstränga sig, det skulle kafferpojarna göra, bara noga och precisionsarbete fick den vite mannen göra.

Han bodde och åt hos ett svenskt par som hette Karlgren. Han träffade en hel del spännande personer och blev god vän med dem, bl.a. en kapten Wormak som var boer. En annan man var en dansk som kallades PG Eriksen, som hade en lanthandel ut i bushen någonstans och som var gift med en portugisiska. Hon skötte affären, när han var ute och reste på uppdrag av engelsmännen. Vad han gjorde talade han sällan om, utan drog någon otrolig historia istället. Han kunde berätta att han varit i Egypten och varit tvungen att korsa Saharaöknen och lyckats med det genom att lärt sig att idissla. Ingen frågade något vidare, för då bara berättade han en annan skröna. Det var

under 1:a världskriget och många var engagerade i det, utan att vara i armen.

Min far reste rätt mycket under denna tid, med ett pass utfärdat för ”Seaman” E. Nilsson. Hur han hade reste kors och tvärs i Afrika, syntes på stämplarna i passet. Frågan är bara hur han hade råd till det, men troligen var det på uppdrag av någon. Han berättade att han skickade meddelande från västra sidan av Afrika till Durban med djungeltelegrafan d.v.s. kaffernas trumsignaler. Det tog c:a 24 timmar. Trumslagarna visste inte på vilket språk meddelandet var, utan sände bara vidare de signaler de hörde.

Tråkigt nog förstörde han, eller mor, de papper som kunde ha gett en antydan om vad han sysslade med.

Efter en tid, när han och Boernas uppfattning om hur man skulle behandla folk inte gick ihop, tog han hyra på en valfångarbåt. Det var ett skotskt bolag som bedrev valfångst och de höll hårt på sina helgdagar. Besättningen som bestod av danskar, norrman och svenskar höll på sina, så det blev mycket fritid men de tjänade bra ändå. En rolig historia därifrån är att styrmannen på valbåten och far träffade två frälsningssoldater i Durban som skulle ut och arbeta på en station ute i bushen. De sade att det enda de saknade var svensk salt sill. Det ordnar vi, sade far och styrmannen och så skaffade de en kutting sill från en skuta i hamnen och sände ut den till missionsstationen.

En dag hade Frälsningsarmen en affich där det stod att en Brigadör Clasine Pettersson skulle komma till Kalmar. Det är säkert en av flickorna som ville ha sill, sade far och bjöd hem henne och hon kom ihåg episoden

Efterlysning

med sillkaggen. Det roliga var att hon var släkt med Britta.

Under det andra världskriget fick vi gåvopaket från England. De innehöll kaffe, tobak, the, kakao, tvål (vit som flöt i vattnat och fungerade både i sött och salt vatten) samt köttkonserver. Troligen var det fars bekanta från tiden i Sydafrika, som hade skickat detta. När Världskriget var över mönstrade Far på skolskeppet "Kennedy", senare omdöpt till "af Chapman" och blev vandrarhem i Stockholm. Han mönstrade av i USA och var där en kort tid hos sin farbror, som hade målerifirma i Chicago. Han hade brevkontakt med sina vänner i Sydafrika i många år.

Efter återkomsten till Sverige arbetade Far på olika ställen, bl.a. på en likkistfabrik, med att trycka sidenband till kransar. Likt andra skåningar ville han sova middag och det var ju fint och bra i de färdiga likkistorerna och det gick bra, ända tills ägaren skulle demonstrera produkterna. Då skrämde han livet ur besökarna genom att vakna, resa sig upp ur en kista och hälsa. Det togs inte väl upp, så han slutade på det stället. Han startade egen firma i Lund, men hade en kompanjon som förskingrade och firman gick omkull. Efter en del turer så träffade han mor och så gifte de sig. De flyttade till Kalmar 1922 och 1926 föddes jag. Dessförinnan hade de fått en dotter, Ingegärd, som dog rätt liten.

När jag föddes gick Far och skrev in mig i Rostads Seminariums övningskola. Det var tvunget om man skulle ha en chans att få in sina barn i denna skola.

På rasterna hade vi en del lekar bl.a. brännboll och knivspel, men vi spelade aldrig fotboll. Varje grabb med självaktning hade en fickkniv och knivspelet gick till så att man skulle kasta kniven och få den att ställa sig med bladet ner i en sandhög. Den hölls med knivspetsen mot ett finger

KLGF-bladet Nr 62, Febr 2007

och höger hand mot skaftet, så skulle man knycka till. Kniven voltade ner i sanden och stod den med bladet i sanden vann man. Det fortsatte med alla fingrar, haka och näsan.

Med brännglas kunde vi bränna in roliga figurer i läder, våra bälten t.ex. Skosnören kunde tändas eld på och det gick åt en del. Konstigt vad dåliga skosnörena var på sommaren!

På Trädgårdsgatan fanns en bilverkstad Exide där sålde de motordrivna sparkcyklar det såg festligt ut när de kom i god fart på gatan men de försvann rätt snart, Vet ej orsaken trafikfarliga? Men i dagarna har de börjat dyka upp igen, kanske bättre motorer och bromsar.

Det fanns andra söndagsskolor än Frälsningsarmen, t. ex. på Strömgatan. "Store" Stig kom hem till mig och talade om att det var bättre att gå på "Strömman" för där har de så jävla stora wienerbröd och helvetes stora saftglas. Oturligt nog så hörde "mossan" detta råd och sade att vi var de sämsta söndagskolebarn i hela staden. Vi borde inte få gå på några fester där.

Är det någon som vet vilka dessa personer är? Har fått överta en del kort efter mina morföräldrar, Oskar och Alma Håkansson, som bodde i Hästmahult, Gullabo, numera Torås. Skulle kunna tänka mig att de är från Juansbo i Gullabo, varifån både Oskar och Alma kom. De skulle även kunna vara från Oskars och Almas föräldrars födelsebyar, Råbäcksmåla, Kvilla, Fagerhyltan (och Juansbo). Generationen före dem kom även från Torhult, N. Slätafly, Svinhult, Bodhyltan och Bastubo.

Tacksam för svar.

Monica Svedberg
Grenvägen 13
136 68 Haninge
Telefon 08-777 57 10

Om du svarar på en efterlysning,
skicka gärna en kopia till redaktören.

Kom till oss i Kallinge

SVAR-projektet i Kallinge (Svensk Arkivinformation) har funnits sedan 1994 och har framför allt jobbat med att framställa sockenkataloger, ett kanonhjälpmedel för att lättare hitta ibland mikrokorten. Vi har gjort sockenkataloger för Blekinge, Kronoberg, Kalmar län och de östra delarna av Kristianstads län. Du kan läsa mer om sockenkataloger på SVAR:s hemsida <http://www.svar.ra.se>. Många sockenkataloger finns också tillgängliga i SVAR:s digitala forskarsal. Just nu jobbar vi med Malmö stad.

Vi jobbar också med DDSS (Demografiska Databasen för Södra Sverige). Födda, döda och vigda har blivit excerperat som nu ligger gratis tillgängligt på <http://www.ddss.nu>. Under åren har vi också tagit fram Imibas för Blekinge, jobbat med Namn åt de döda m.m.

Hos oss har du möjlighet att släktforska tillsammans med andra kamrater och få hjälp om du skulle fastna med någon besvärlig gammal släkting. Vi forskar på det traditionella sättet, alltså med mikrokort. Det är inte så att vi är motståndare till datorer, dem har vi mycket hjälp av, men vi tycker fortfarande att det är roligt att hänga framför mikrokortsläsaren och ha någon att diskutera problem med.

Du kan forska i Blekinge, Kronoberg, Kalmar, Halland, Kristianstad, Malmöhus och Malmö stad. Vi har en hel del litteratur, framför allt Blekinge. De flesta CD-skivor som vi släktforskare kan ha nytta av, både lokalt och centralt. Två datorer finns med Internet bl.a. med SVAR:s digitala forskarsal. Det finns många avskrifter som vi själva gjort, eller forskare skänkt till oss.

Vi tar ut en liten forskarplatsavgift, 25 kr för halv dag och 50 kr för hel dag.

Välkommen till oss på SVAR-projektet i Kallinge
Adress Kockumsvägen 11, 372 50 Kallinge

Boka plats på telefon 0457-61 76 03 eller 61 76 13